

ČTENÁŘI

*Máš v ruce loutnu, která rozmariná je
a různé tóny podle přání hraje.
Zní na ní chorál, ozve se z ní časem
písnička braná přehlubokým basem,
též extravagant rozkřikne se, hněvá,
jako když rvou se tenká ovčí střeva,
a jindy zase s nečekanou fútou
sopránem křikne či se ozve kvintou.
Byť však ty struny různé hlasy mají,
na jedné loutně všecky písně hrají.
Vyber si, co tě může zajmout,
a pomůž, šertni, co ti není vbod.*

PANNĚ

Obrat jen, panno, ke mně vliďné oči,
ať v jejich světle loutnu naladím,
ty oči, z kterých básně povyskočí
a roztančí se bujným rytmem svým,
oči, bez kterých sklouznu po úbočí
milostných trampot, o čemž dobře vím.
Tvé černé oči, sněhobílá pleť
v inkoust a papír mění se mi teď.

Fontány jsou tvé oči — žízeň boji
parnaskou vodou, vyprahl-li vřip,
tvé obočí, ta krásná klenba dvoji
jak vavřín verše zastíni, ba líp,
zde samy Múz y najdou skrytí svoji,
zde slunce s Foibem skryvá zlatý šíp.
Jak rád dlí básník, Apollonův syn,
kde slunce břeje, voda je i stín!

Nechť někdo jiný, o přimluvu prosě,
k dvojím vrškům šplhá na Parnas
či tam, kde ze skal zřídlo zrodilo se,
když se tam Pegas probáhl a pás;
mně na mou cestu jak na louku v rose
dvou dívčích očí svítí milý jas.
Když Kateu s písní k srdci přivinu,
stačí mi myrta místo vavřínu.

Láska je Múzou, Kupidu mým Foibem,
který jak smyčcem na mé lyře hrá
tím lukem, kterým bojuje i s nebem;
a pírkem, jež si z křídla vytrhá,
napíše básně, která, Katko, tebe
oslaví a snad věky přetrvá.
Čti ji, má milá, ne však nebhale
— a jujm doporuč ji k pochvalu.

V Nepolomském boru není tolik lamí,
 v Krymské borbě není tolik jezdců, zbraní,
 tolik včel nemají úly ruských pasek,
 na gondolách není tolik vlašských krásek,
 není tolik šípů v toucích Tatařinů
 ani kol a žubů v soukollí všech mýnů,
 nemá tolik příze celá Brabancie
 ani tolik břebů koráb do Indie,
 nemá tolik sledů moře na severu
 ani tolik barev nebe le podvečernu,
 tolik ruženeček v Římě neprodají,
 tolik ryb pak nemá Vídeň na Dunaji,
 není tolik stěžíň v gdaňském přístavišti
 ani ve Frankfurtu kužek na tržišti,
 nemá tolik květů jaro, léto klasů,
 podzim tolik plodů a varhany blasů,
 hvězd přejasné nebe, píska mořské břehy,
 kapek letní liják, vloček zimní sněhy,
 není kolem jezera tolik stínů, stínů,
 jako já mám trampot pro svou Katerínu.

Kupido, ztrativ Venuši, svou matku,
 hledal ji, ale sotva spatřil Katsku:
 „Maminčko!“ volá. Hrdá divčina
 nechtěla ho však mlti za syna;
 dl: „Ty mi nesmíš sedět na koleně,
 já nejsem matka!“ — „To tě nemine.“

ZAHRADA LÁSKY

Ne vždycky Amor strlí na panen,
občas luk složit, chodí bezbranný
a na počasí doblížeje všady,
píňě dbá zvlášť o Venušiny sady.
Tam pho rostlin — naději vždy roste
i plevel — sliby rozpínané posté,
tam suché větve — muka lásky jsou,
i bludště, v němž množi wíznou,
nevole kvítkem, plodem bývá škoda,
fontánou oči, hořkých slz voda,
vzdech vlaze vane, jak je vánku zvykem,
salsě je pastí, útlip zahradníkem,
ručička a blůn jsou tady předním bylin,
jež zrádné trny busť obklopily,
však stojí tu i pevné zděné ploty,
v nicbě vápnem tryzeň, kamením jsou psoty.
Já jsem v těch sadech pihým nádeníkem,
dvů tady, seju stesky s němým vzlykem,
a oraje štít Tater rozeklaný
vzdělávám Váslu, sklízím viter plány.

ODMÍTNUTÉ PŘÁNÍ

Tvoj obraz žádám, plátno, žádné zlato,
ty zlá však nechceš, nestydíc se za to,
dáti mi dílo ruky pracizí.
Takhle má muka přece nezmuží!
Má věrná láska, kdyby ty sis přála,
vlastní ksvi by tebe malovala.
Maličkost chci, ne žádný velký čin.
Ubude tě, když dáš mi vlastní stín?
Nepovolíš-li, vezmu násilím,
co si mé oči dávno přjčily.
Mé naděje však, ty se vytrácí —
pro pouhý obraz tolik orací?
Vždyť jak bych mohl tebe živou chbít,
když dokážeš mě v tomhle odmřtít?
Já živý zcela tvoj jsem — kdežto ty
i s němým plátnem děláš draboty.
Přičinu bych chtěl ze srdce rád znát:
chvilčku sedět nevyděláš snad?
Tvá lavičce, jak doufám, zbavá není,
nepopálí tě při tom posezení.

*Ale proč vlastně o ten obraz prosím,
když tebe živou ve svém srdci nosím,
ne malovanou (barvu lze přec smýt),
tvůj portrét mám však pevně v srdci vryt.*

ZOŠCE

*Tvrdá jsi ke mně neměnně —
šádný div, vřdyt jsi z kamene:
rty máš celé rubínové,
tělo máš alabastrové,
zoubčky máš perlové,
srdce diamantové.
Jaký div, že bůžek malý
neprostrěl tvrdost skály!
Vřdyt střili tuze nesměle
a střely nemá z ocele
a sám je příliš laskavý.
Však jestli já se postavím
a do díla se pustím sám,
mou budeš, na to blavn dám!*

SEN

V poledne, složiv hlavu utyranou,
usnul jsem. Sen mi přispěl ku pomoci.
Ač vězeň, zas jsem mluvil se svou pannou,
dával jí na sta políbení vronících
a všecky strasti odsunul jsem stranou,
v náručí drže ten svůj poklad sevonící.
Má radost, která příliš velká byla,
životu mě však málem pozbavila.

Opojen štěstím, milenku svou vida,
omdlívám náhle, sil pozbyvám bonem
a v bezmoci, jež moji radost stírá,
na klín ji padnu, obrožen jsa skonec
a cítě, že mi blas už vypovídá,
vykřiknu jako člověk, který tone :
„Zachraň mě! Bůh ti vše odpustit musí,
když zadržíš mi ústy v ústech duši!“

Tu zmlkl jsem. A moje krásná milá
mi mlčky, něžně chabou hlavu zvedá :
kam jenom mohlá, tam mě políbila,
na oči, tváře, na má ústa bledá,

a vědouc dobře, že je v něže síla,
ke polibkám sladkým sladká slova bledá :
„Jestli tvá smrt je skutečná a pravá
— proč ty jsi mrtve, a já živa, zdráva?“

A přemýšlí už, jestli jed či dyška
má těž ji zabít, vyhnat duši z těla.
Smrt dojala ta láska převleklá,
a tak se od nás bonem poroučela.
„Žij dále,“ mně pak moje milá říká,
na tvářích skzy, „žij, bych stále měla
vítězství svého dítěež přesvědčivý :
kdo takto zemřívá, bude dlouho živý!“

DIALOG S VENUŠÍ

- „Zachraň mě, Venuše, všemocná bohyně,
v lásce mi radu dej, sic smrt mě nemine.“
— „Miluj, vždyť láska jen dá lásky úrodu!“
— „Činím to, marně však a sobě na škodu.“
— „Tak dárky rozdávej, i bobý získeáš tím!“
— „Jak dárky koupovat s mým měšcem dřevným?“
— „Přislibuj!“ — „Děče mé nedá jen na sliby.“
— „Přisaběj!“ — „Přisabý nebi se nelíbí.“
— „Piš básně!“ — „Těžko bych milostné verše psal
když můj vtíp ochabl a vetřbý je jak cár.“
— „Své šěstí tedy zkus, vlez v noci za pannou!“
— „Co když mě rodiče do rukou dostanou?“
— „Pak únos uchystej a potom svatby snad!“
— „Na to jsou zákony, někdy i kmoir kat.“
— „Nuž, tedy poslední radu ti dám i lék:
života pozabav se! Kup pevný špagátek!“
— „Takhle ty, Venuše? No, to tě čerchmant vem:
cukrem vždy začínáš a končíš pelyňkem!“

DÍVCE

Na sirmé Tairry, sněbem keryté skály,
jež ani jižní vítr neodball,
tvá matka bleděla, ó panno rozmilá,
když pod srdcem tě šťastna nosila.
Zblhla se v nich. Abyš nás potýrala,
máš jak snib tělo, srdce jako skála.
Snib však tvé matce milejší byl víc,
a tak máš chladné srdce, tělo, líc.

SEN

Branami dvěma, jak básníci pěl,
sny v noci z pekla na svět vycházejí:
ta první veřeje má z paroží,
sen tudy jdoucí pravdu vylouží;
slonovinou je druhá lemována
a vyblané sny proponští ta brána.
Tobě se zdálo, že jsi u mne byla,
tvůj sen ta druhá brána vypustila
a tvá hrud bílá jak slonová kost.
Však pospěš za mnou, ať má manžel zlost,
za slepým bižkem ke mně pospěš s chvatem:
sny splní se nám — krásně parobaté!

NOVÉ SLUNCE

Neklide můj, když nablízku ti jsem,
pálí mě tělo jako v srpnu zem;
když vzdáliš se mi, potom mrznu hned,
v žilách mi stojí zmrzlá krev jak led:
„slunce“ ti tedy říkám plným právem,
měniš mi přece zimou v léto smavé.

POHRŮŽKA

Oči jsou ohněm, zrcadlem tvé čelo,
vlas ze zlata a ze smetany tělo,
zoubky jak perly, tvář jak říši máš,
pokud mi, panno, přiznej zachováš.
Když ne — pak tvář máš jako kolomaz,
oči jsou popel, pavčinou vlas,
plet blavajs, ústa bolá temnice
a čelo drsnější než voblice.

—) 48 (—

PANNĚ

Bojovná krásko, tisíckráté již
vzavřít jsem chtěl s tebou stálý mír,
dobodu sjednat, sepsat na papír,
ale ty, zdá se, o to nestojíš.

Já jednám z přima, ty však nikoli:
zatímco já bci s tebou v míru žít,
tvá zrádná ústa, oči lstivý týpýť
jak rota lapků se mnou zápolí.

Vybráváš snadno: když jdu do boje,
předstíráš mi, že přiměři chceš radši,
a poté zautočíš. To se smíže!

Zrádně mi nedopřáváš pokoje.
Klid zbrani, probíh! A že nebytračím,
mé srdce vezmi jako rukojmí.

—) 49 (—

Ubozí lidé, zle se s vámi děje!

Však se mnou láska buře zacházejí —
vás člověk, mne bůh spoutal provazem,
vy doufáte, a já jsem bez naděje.

Vás slunce, mě jed v srdci zabíjívá,
vás karabáč, mě bolest lásky svíhá,
vás řetěz svírá, a mě žalů tůba,
vám ruka jen, mě duše umdlívá.

Vás vítr, a mne hoře žene vpřed,
pro vás je koráb, mně žal vzezením,
vás občas netýrá žalárník přebliivý,

já ale nečekám úlevu v soužení,
a v tom svém soužení mám se buř nežlí vy:
vy jenom na vodě, já trpím v plameni!

Ty ležíš zabitý, i já jsem zabitý.

Ty — střelou smrti, a já — lásky střelou.
Tobě krev ušla, mně ji tepru berou,
svit voskovic ti plá, mně plamen ukrytý.

Černá sukna zastírá ti tváře strnulé,
já smysly ukryjuám v děsivě temných snech.
Nebybné ruce máš. Můj rozum v řetězech
je také nehybný, i já jsem bez vůle.

Já ale pláču, a ty nekvilíš.
Necitíš nic, já trpím zas a dál.
Tys jako ledo, a já pekelný žár.

Ty v prach se porozpadneš za chvíli.
Já však, že živel, věčný oboj jsem,
nemohu nikdy lehnout popelem.

Noc, jež je lidem k odpočinku dána,
už na svět žene svoje koně vráné,
je to však pomoc marně vysílaná
pro truchlou mysl, srdce utýrané.

Mne trápí den, mne trápí i noc celá,
mne k pláči souží její černé stíny
stejně jak Zora, krásně zruřovělá,
byť — jak já — slzy roní na lučiny.

Po Kefalovi dosud teskní snad,
předobře znjící, co je lásky síla,
snad proto se soucitem bledí na můj žal.

Chceš-li mi, Zoro, v žalů pomábat,
proštm, bys rňžovost svou odložila.
Svou tvář v mou bledost sama požabal!

Ulebl jsem, a sladkým spánkem laskám
usnul jsem brzy, úsměv ve tváři;
na trápení, jimž ve dne týrá láska,
zapomněl jsem na měkkém polštáři.

Však ta, která nám klidu nedopřává,
ve smu mě v bouři vypudila čas:
už na lodi jsem a už veslem mávám,
vlnám a větru vydán na pospas.

Ale vtom Jada, mocnější než ony
přivaly vod, napřábila ke mně rámě
a z mokřých bláhin vytábila mě bonem.

Ach! Proto mě teď vlny nedoboví,
že Jada sama ohněm požyrá mě!
Ten, kdo má shořet, přece neutone.

PSÍ HVĚZDĚ

Krutá Psí hvězdo, nebeský pře vzteklý,
před nímiž se chlád a stíny rozutekly,
jak na podzim se listí v hájích stěle
po zemi rozpuštěné, zděravělé,
rostliny touží po vláze a plody
jsou malé, scvrklé bez deštové vody,
proto teď prosím: v kruté poušti zdejší
neškod svým obněm mojí znejmilejší!
Nadopřsť, aby pleť tak přespamílá,
jež sněhu, mléku včedky rovna byla,
a o poledních žárem popálena.
Mou hlavu sčebni, moje tělo, kosti,
jsouť zvyklé obni ženské ukrutnosti,
spal žito, háje, kvití na zadržadě,
seber nám i ten sebumenší chládek,
vysuš si třeba pitné vody pramen,
jen neškod mé pammě milované!

PEJSKOVI

Mazlíčku Kurto, který u mé panny
na kelně leháš, tak jsi užšekáný,
že nedovoliš obejmout pas její
— nech tobo! Jinde blidej před zloději!
Co já ji vezmu, to ji nezamrzí.
Jsi až moc přísná varta v téhle turzi!
Jen bnu se, štěkaš — a ne veselé.
Budu ti muset říkat Kerbere.
Když ale zřím, jak v kelně si jít braješ,
tuším: jsi blídač ne pekla, však ráje,
a když le ní na lavici sedáš, psíčku malý,
a její oči na popel mě páli,
já, nový astrolog, pak věřím svatosvatě:
Psí hvězda blída samo slunce zlaté.